

RP ve sonrası

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Kendisinden uzaklaşıldıkça bir cismin sınırlarının daha iyi görülmesi gibi şimdi yeni bir aşamaya girerken RP'nin gerçeği de daha iyi anlaşılmaktadır.

Toplum, RP'yi oluşturmuş kadronun ve düşüncenin önümüzdeki dönemde bir kez daha partileşmesine tanık olacaktır. Şu sıralar RP'yi bugüne taşıyan olguların ciddi bir dökümü yapılmakta ve yeni partinin bu tartışmanın içinden doğması beklenmektedir. O nedenle RP'yi dün ve yarın olmak üzere iki temel üstünde ele almakta yarar vardır.

1. RP, bugüne değin daha çok dini akidelere uyarak, dini vecibeleri yerine getirerek ve daha ziyade İslami bir hayat tarzını temellendirerek yaşamak isteyen kesimin talepleriyle doğmuş ve gelişmiştir. Bu, RP'yi başlangıcından bugüne taşıyan çekirdek kadronun temel hareket noktasıdır ve son derece önemlidir. Çünkü, zaman içinde RP'nin dönüşmesini de, katılaşmasını da sağlayan en önemli unsur budur.

RP, bu bağlamda iki temel noktaya dayanarak kendisine yeni bir ufuk aramıştır denilebilir. Bu kavramlardan biri modernist parti kavramı, öteki siyasal planda tuttuğu yerdir.

2. RP'nin Türkiye'nin en modernist partisi olduğu zaman zaman dile getirilmiştir. Modernist denildiğinde bu parti modernleşmeci bir parti olarak düşünülmüş, parti modernizmin Türkiye'de zihinlerde uyandırdığı ilerlemecilik, gelişmecilik, değişmecilik düşüncesiyle özdeşleştirilmiştir. Belki bunları da kapsamaktadır, ama modernist parti bundan da öte bir anlama sahiptir. Her şeyden önce 'demokratik merkezîyetçilik' ilkesine dayalı, dar bir çekirdek kadroyla belirlenmiş, yukarıdan aşağıya inen bir hiyerarşiye sahip, seçkin bir siyasal model olan modernist parti RP'nin temel felsefesiyle büyük bir uyum göstermiştir. Son kertede belli ve aşılabilir bir gerçekliğin (Tanrı ve İslam) kabulü ve her şeyin ona göre düzenlenmesi gerektiğini öne süren bir düşünsel arayışla bu düşüncüyü uygulamaya koymak isteyen siyasal örgütün yapısı arasında bir tekabüliyetin olması zorunlu idi ki, RP kendisini bu noktada somutlaştırmıştır. Bugün tartışılan yaşlılar - gençler ayrışması aslında bu yapının içinden görülmelidir. Eğer RP parti olarak değinilen bu modernist niteliğini aşacaksa elbette değişime uğrayacak ve partide bir yenilenme süreci başlayacaktır.

O sürecin ikinci dayanağı ise kitle ve siyasal temsil kavramlarıdır.

3. RP yakın geçmişte bir kitle parti olmak istemiş, bunu bir ölçüde başarmıştır da. Bunu sağlarken temel dayanağı İslami talepler değildir. O, RP'nin içinde her zaman kurucu çekirdektir. Kitlenin bu partiye yönelmesine olanak sağlayan şey siyasal, toplumsal, kültürel yapıya dönük eleştirileridir. Siyasal alanın tıkanıp döneminde daha radikal bir eleştirelilik görüntüsü veren RP doğal olarak öteki partilerin tabanlarından oy almış, bu da onun temel çelişmesini meydana getirmiştir. Çünkü, aynı zamanda hem radikal bir talebin hem de kitlenin partisi olmak örtüşen değil, kesişen iki olgudur. RP bu gerçeğin ayırıcılığına varmayarak farklı beklentilere sahip kitleye de yalnızca İslami kesimin sözcülüğünü yapmaya kalkışmıştır ki, bugün varılan sonuç neredeyse bütünüyle bu çelişkidir ve bilinçsizlikten kaynaklanmıştır. Çünkü, o noktada gerçekten bir dayatma kendisini göstermiştir. Partinin sözcü ve temsilcilerinin söylemine yansıyan 'şiddet' aslında bu zorlamacılığın bir yansıması idi.

4. Şimdi RP bu noktada durup İslami kesimin temsilciliğini yapan daha marjinal bir parti mi olacağına, yoksa kitleye dayalı ve İslami motifli ama kesinkes bir kitle partisi mi olacağına karar vermelidir. Ne var ki, bu o kadar kolay olmayacaktır. Çünkü, ödünç alınmış kitle açıkça bu partiye kırılmış, ondan ürkmüştür. Yeniden toparlanmak ve yeni bir kadronun etrafında, yeni bir yapıyı ortaya çıkarmak bu nedenle önsel (a priori) ve öznel bir tercihe değil, ancak bu oluşumun sonuçlarına bağlıdır. Bu ayrıca RP'nin modern kavramıyla kurduğu ilişki için de belirleyici olacaktır. Katı, dogmatik pozitivist bir modernizm anlayışından değişimin, dönüşümün, farklılaşabilmenin vurguladığı bir modernlik anlayışına kayış eğer gerçekleşirse RP de kendisini yenileme olanağını bularak bugünkü sıkıntılarını aşacaktır.

Burada söylenmesi gereken son şey, yalnız RP'nin değil, bütün bir siyasal sistemin bu kültürün eksikliğini yaşadığıdır. Eğer öyle bir anlayış bugün Türkiye siyasetini boyunduruğu altında tutmasaydı ne RP kapatılırdı ne de şimdi RP için dile getirilen sorunlar öteki partileri de tutsak ederdi. O nedenle RP'nin dönüşümü ya da tıkanışı Türkiye siyasetinin de bir mihenk taşı olacaktır.

e - mail: kahraman.sabancı@univ.edu.tr